

Δημόσια Κατανόηση και Επικοινωνία του PISA

Η εικόνα της Ελλάδας (PISA 2022)

- Συμμετοχή ~690.000 μαθητών από 81 χώρες και οικονομίες.
- Χαμηλές Επιδόσεις
- Πτωτική πορεία επιδόσεων
- Πάνω από το 25% των μαθητών μας βρίσκονται κάτω από το βασικό επίπεδο.

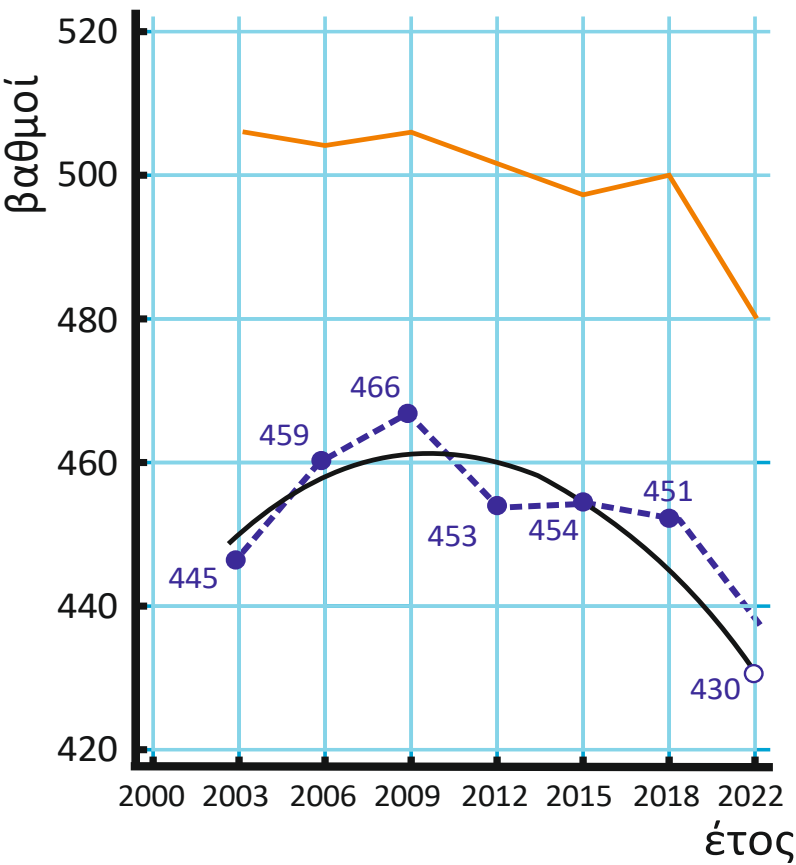
Τα αποτελέσματα PISA 2022 και η εικόνα της Ελλάδας διαχρονικά

—●— Μέση επίδοση

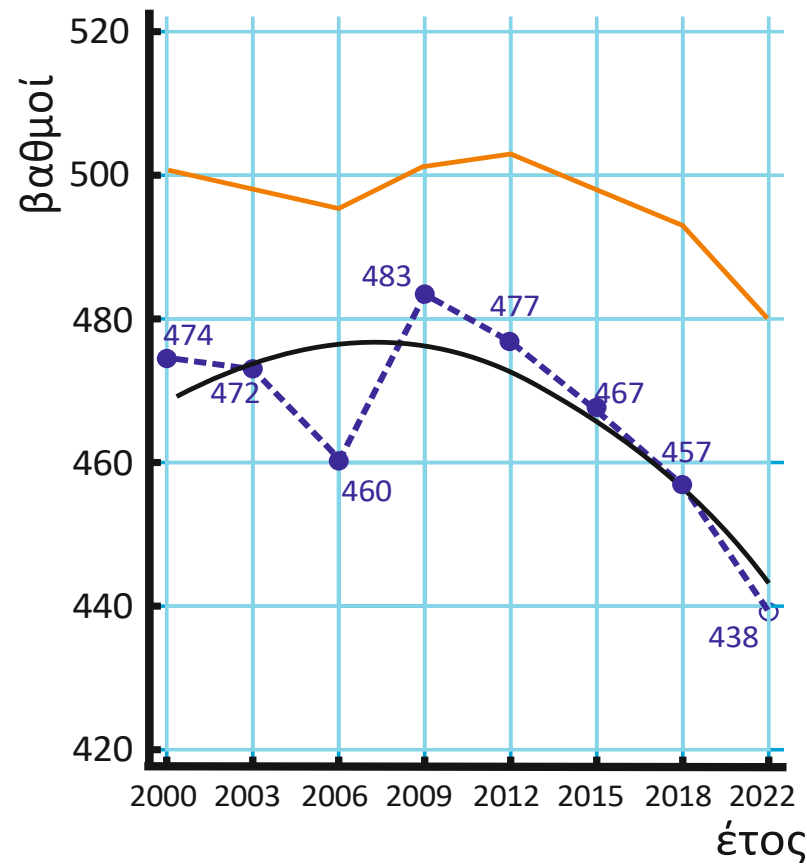
— Καλύτερη τάση

— Μέση τιμή ΟΟΣΑ (23 χώρες)

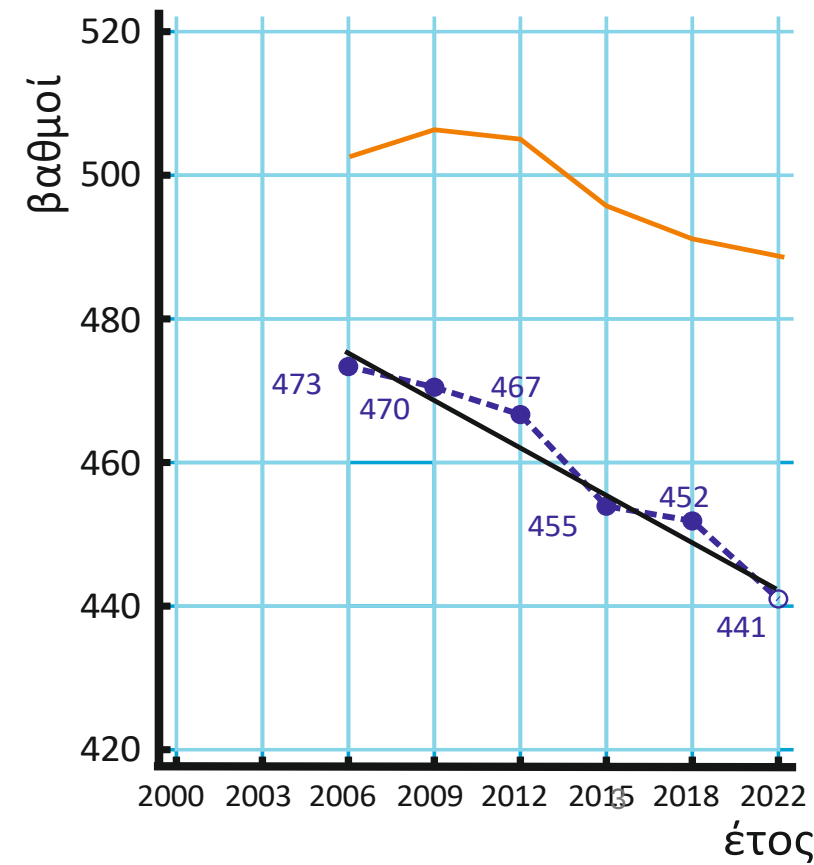
Μαθηματικά

Κατανόηση Κειμένου

Φυσικές Επιστήμες

Το πρόβλημα της δημόσιας συζήτησης

- Κάθε δημοσίευση αποτελεσμάτων PISA συνοδεύεται από έντονες αντιδράσεις.
- ΜΜΕ και κοινωνικά δίκτυα προβάλλουν συχνά απλουστευτικές ερμηνείες.
- Συχνά δημιουργείται κλίμα απαξίωσης σχολείου και εκπαιδευτικών.
- Πίεση για άμεσες «λύσεις» χωρίς παιδαγωγική τεκμηρίωση.

Παράδειγμα

- Jacobin, 06/03/2024 (<https://jacobin.gr/to-pisa-os-ergaleio-epivolis-ekpaideytikon-politikon-oosa/>)

06.03.24

Το PISA ως εργαλείο επιβολής εκπαιδευτικών πολιτικών του ΟΟΣΑ

Εδώ εμφανίζεται μια επίσης αρκετά διαδεδομένη αντίληψη στη δημόσια σφαίρα, ότι δηλαδή το PISA και τα αποτελέσματά του χρησιμοποιούνται για να επιβληθούν συγκεκριμένες εκπαιδευτικές πολιτικές.

- Ωστόσο, η αλήθεια είναι το PISA καθαυτό δεν επεμβαίνει σε καμία χώρα.
- Οι αποφάσεις για την εκπαίδευση λαμβάνονται αποκλειστικά από την πολιτική ηγεσία της κάθε χώρας ανάλογα με τις δικές της προτεραιότητες.
- Ο ΟΟΣΑ μπορεί, εάν προσκληθεί, να υποβάλει προτάσεις, χωρίς αυτές να είναι δεσμευτικές.
- Στις 28/1/26 κλιμάκιο του ΟΟΣΑ υπέβαλε στο ΥΠΑΙΘ, κατόπιν αιτήματος του δεύτερου, την έκθεση «[Improving Learning Outcomes in Greece](#)», στην οποία αποτυπώνεται η αποτίμηση του ΟΟΣΑ για το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού

- Ερμηνεύει τα δεδομένα με επιστημονικό τρόπο.
- Διακρίνει έγκυρες από παραπλανητικές αναγνώσεις.
- Μεταφράζει τα ευρήματα σε διδακτικές επιλογές.
- Συμβάλλει σε έναν τεκμηριωμένο δημόσιο διάλογο,
- Αποτελεί «Γέφυρα» μεταξύ έρευνας και κοινωνίας.

Τι μετράει η έρευνα PISA

- Το PISA δεν εξετάζει μόνο τι γνωρίζει ο μαθητής, αλλά αξιολογεί κυρίως την ικανότητα των μαθητών να **μεταφέρουν και να χρησιμοποιούν τη γνώση** σε νέα, αυθεντικά πλαίσια.
- Ειδικότερα, στις Φυσικές Επιστήμες εστιάζει:
 - Στην επιστημονική εξήγηση φαινομένων,
 - Στον σχεδιασμό διερεύνησης και την κριτική ερμηνεία δεδομένων/τεκμηρίων
 - Στην αναζήτηση, αξιολόγηση και χρήση επιστημονικής πληροφορίας για λήψη απόφασης και δράση.

- Μετράει την δυνατότητα κατανόησης πολυτροπικών πηγών.
- Τη διαδικαστική και επιστημική γνώση, δηλαδή πώς παράγεται και τεκμηριώνεται η επιστημονική γνώση.
- Επιπλέον, μέσω των ερωτηματολογίων συλλέγει δεδομένα για
 - το μαθησιακό περιβάλλον,
 - τις στάσεις,
 - τις πρακτικές διδασκαλίας,
 - το κοινωνικοοικονομικό και πολιτισμικό υπόβαθρο των μαθητών,
 στοιχεία που συσχετίζονται στατιστικά με τις επιδόσεις, ώστε να εντοπίζονται παράγοντες που συνδέονται με υψηλότερα ή χαμηλότερα μαθησιακά αποτελέσματα.

Σε επίπεδο εκπαιδευτικών συστημάτων, παρέχει συγκρίσιμα δεδομένα για

- επιδόσεις,
- ισότητα,
- ευκαιρίες μάθησης,
- μαθησιακό περιβάλλον κ.ά.

υποστηρίζοντας τον σχεδιασμό εύστοχων εκπαιδευτικών πολιτικών.

Τι ΔΕΝ μετράει η έρευνα PISA

- Αποστήθιση γνώσεων και ορισμών.
- Πιστή κάλυψη Π.Σ. και διδακτέας ύλης.
- Ατομική επίδοση μαθητή.
- Ποιότητα εκπαιδευτικών ως προσώπων.
- Ποιότητα εκπαιδευτικού έργου ανά σχολείο.
- Συνολική «αξία» εκπαιδευτικού συστήματος.

Ίδια δεδομένα, διαφορετικές ερμηνείες

Επιφανειακή ερμηνεία

«Οι μαθητές αποτυγχάνουν → το σχολείο αποτυγχάνει»

Υπεύθυνη ερμηνεία

Δυσκολίες σε:

- μεταφορά γνώσης
 - ερμηνεία δεδομένων
 - τεκμηρίωση
- Ζήτημα διδακτικών πρακτικών, όχι μόνο αποτελεσμάτων.

Τι δείχνουν ουσιαστικά τα αποτελέσματα;

Οι μαθητές δυσκολεύονται:

- να αναλύσουν δεδομένα,
- να συνδυάσουν πληροφορίες,
- να σχεδιάσουν διερεύνηση,
- να τεκμηριώσουν άποψη,
- να αξιολογήσουν και χρησιμοποιήσουν επιστημονική πληροφορία.

■ Δεν είναι τόσο έλλειψη γνώσης, όσο περιορισμένη αξιοποίηση γνώσης.

Γιατί να κινηθούμε προς το PISA;

- Ραγδαία επιστημονική και τεχνολογικής προόδου με έμφαση σε ΤΠΕ και Τεχνητή Νοημοσύνη.
- Δημογραφικές αλλαγές και κινητικότητα πληθυσμών.
- Ραγδαία μεταβαλλόμενη αγορά εργασίας.
- Πολυπλοκότητα κοινωνικών προβλημάτων.

Τα εκπαιδευτικά συστήματα τείνουν να δίνουν έμφαση στην ανάπτυξη υψηλών ικανοτήτων και δεξιοτήτων, όπως

- κριτική σκέψη,
- επίλυση ρεαλιστικών προβλημάτων,
- συνεργασία,
- ψηφιακές δεξιότητες,
- μεταγνώση κ.ά.

το παραδοσιακό μοντέλο μεταφοράς γνώσης δεν μπορεί να υπηρετήσει τις νέες ανάγκες.

Μετατροπή ευρημάτων σε εκπαιδευτικές προτεραιότητες

- Τα ευρήματα του PISA δεν αποτελούν απλώς δείκτες επίδοσης, αλλά αφετηρία για τον καθορισμό εκπαιδευτικών προτεραιοτήτων. Αναδεικνύουν ανάγκες για βελτιώσεις στη διδασκαλία και τις πρακτικές αξιολόγησης, στα Π.Σ. και τα βιβλία, όπως:
- Η ενίσχυση των μαθητοκεντρικών διδακτικών πρακτικών και της διαμορφωτικής αξιολόγησης με έμφαση:
 - Στη μεταφορά γνώσης σε οικεία και μη οικεία περιβάλλοντα.
 - Στον σχεδιασμό διερεύνησης,
 - Στην ερμηνεία δεδομένων και αξιολόγησης πηγών,
 - Στη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων και ανάληψη δράσης,
- Η ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση της επιμόρφωσης των εκπ/κών.

Ερμηνεία φαινομένων με επιστημονικό τρόπο	Κατασκευή και αξιολόγηση ερευνητικών σχεδίων	Αναζήτηση, αξιολόγηση και χρήση επιστημονικών πληροφοριών
Παράδειγμα στην τάξη: «Γιατί ένα μεταλλικό κουτάλι που βρίσκεται στο ίδιο δωμάτιο με ένα ξύλινο τραπέζι φαίνεται πιο κρύο στην αφή, παρότι έχουν την ίδια θερμοκρασία; Πώς εξηγείται αυτό επιστημονικά;»	Παράδειγμα στην τάξη: «Τα σκούρα υφάσματα στεγνώνουν γρηγορότερα από τα ανοιχτόχρωμα. Σχεδιάσε ένα πείραμα για να ελέγξεις αν αυτό ισχύει.»	Παράδειγμα στην τάξη: «Δύο πηγές δίνουν αντικρουόμενες πληροφορίες για το αν τα ενεργειακά ποτά είναι ασφαλή για εφήβους. Μια ανάρτηση σε ιστοσελίδα και μία με δεδομένα από φορέα δημόσιας υγείας.

Δεξιότητα-Στόχος	Διδακτική Στρατηγική	Παράδειγμα Δραστηριότητας
Ερμηνεία γραφημάτων & δεδομένων	Χρήση αυθεντικών δεδομένων από εφημερίδες, επιστημονικές αναφορές ή στατιστικές υπηρεσίες	Ανάλυση γραφήματος θερμοκρασίας/ περιεκτικότητας αέρα σε CO ₂ . Ερωτήσεις τύπου PISA: «Τι συμπεραίνετε από το διάγραμμα για τη περιεκτικότητα του CO ₂ ;
Επιστημονική μεθοδολογία	Ανοικτές δραστηριότητες διερεύνησης με διαχείριση μεταβλητών	«Σχεδίασε πείραμα για να ελέγξεις αν... Ποιες μεταβλητές ελέγχεις; Ποια παραμένει σταθερή;»
Τεκμηρίωση επιχειρημάτων	Δομημένες συζητήσεις με αντικρουόμενα τεκμήρια	Ανάλυση δύο αντικρουόμενων πηγών: «Ποια άποψη υποστηρίζεται ισχυρότερα από τα δεδομένα και γιατί;»

Δεξιότητα-Στόχος	Διδακτική Στρατηγική	Παράδειγμα Δραστηριότητας
Διαμορφωτική αξιολόγηση	Μικρές σύντομες δοκιμασίες, ερωτήσεις ανακεφαλαίωσης, αυτοαξιολόγηση πριν από παράδοση εργασίας	Σύντομη ερώτηση στο τέλος της ώρας: «Τι κατάλαβα; Τι με δυσκόλεψε; Τι θέλω να ξανακοιτάξω;»
Ποιοτική ανατροφοδότηση	Σχόλια εστιασμένα στη διαδικασία σκέψης και όχι μόνο στο αποτέλεσμα	Γραπτά σχόλια τύπου Τεκμηρίωση: Χρειάζεται επέκταση. Επόμενο βήμα: ...»
Εφαρμογή σε νέα πλαίσια	Σενάρια από την καθημερινή ζωή, ειδήσεις, άρθρα επιστήμης & τεχνολογίας	«Πώς εφαρμόζεται αυτό που μάθαμε στην κατανάλωση ενέργειας του σπιτιού σου;»

Ο Εκπαιδευτικός ως Αναστοχαζόμενος Επαγγελματίας

- Αυτοαξιολόγηση: Πώς η δική μου διδασκαλία βοηθά στην ανάπτυξη των ικανοτήτων των μαθητών;
- Αλλαγή Παραδείγματος: Από τη μετάδοση πληροφορίας στον σχεδιασμό μαθησιακών εμπειριών.
- Συνεχής Βελτίωση: Η επιμόρφωση δεν τελειώνει εδώ, είναι μια διαρκής διαδικασία εξέλιξης.
- Δέσμευση: Για ένα σχολείο που καλλιεργεί κριτικά σκεπτόμενους πολίτες.

Κοινότητες Μάθησης και Συνεργασία Εκπαιδευτικών

- Συνέργεια: Η σημασία του να μοιραζόμαστε καλές πρακτικές και υλικό με συναδέλφους.
- Κοινός Προγραμματισμός: Δράσεις στο σχολείο για την ενίσχυση του επιστημονικού εγγραμματισμού σε όλες τις τάξεις.
- Υποστήριξη: Μείωση του άγχους της αλλαγής μέσω της συλλογικής προσπάθειας.

Διάλογος με την Κοινότητα: Γονείς και Τοπικοί Φορείς

- Ενημέρωση: Εξήγηση στους γονείς γιατί το μάθημα ξεφεύγει από την παραδοσιακή «άσκηση» και εστιάζει στην κρίση.
- Συνεργασία: Το PISA ως εργαλείο για τη διεκδίκηση καλύτερων υποδομών και στήριξης από την τοπική κοινωνία.
- Επικοινωνία: Κοινοποίηση των επιτυχιών και των διδακτικών καινοτομιών του σχολείου προς τα έξω.

Σας ευχαριστούμε για τη συμμετοχή και την προσοχή σας!

Εθνικό
Πρόγραμμα
Ανάπτυξης
2021-2025

Τομεακό
Πρόγραμμα
Ανάπτυξης
2021 - 2025

Πανεπιστήμιο
Ιωαννίνων